

Plány na týden 29.3.-31.3.2021

Týdenní téma: Krtek chystá barvičky, krásné budou krasličky

V ošatce mám vajíčka,
co snesla mi slepička.
Jsou tam krásná malovaná,
také pěkné bílá,
vezměte si, koledníci,
které jsou vám milá.

Oblast poznání

1/ Oslava Velikonoc jako svátků jara sahá daleko do historie a z ní vychází také množství velikonočních lidových tradic i pověr. Seznámíme děti s Velikonocemi jako svátky jara, ale také jako s významnými křesťanskými svátky. Povídat si budeme o českých velikonočních tradicích, zmíníme významné dny velikonočního týdne a zvyky, které se k jednotlivým dnům váží. Pro seznámení dětí s velikonočními tradicemi je ideální využít prožitkovou formu.

Květná neděle – kostely se před mší zdobí květinami, svítí se kočky. V lidových tradicích bylo zvykem zamést dům zelenými větvičkami, které měly vymést všechny neřesti. O Květné neděli se nemělo péct, lidé věřili, že by se zapekly květy a nebyla by žádná úroda. Obléknout by se měly nové šaty (odtud je také velikonoční pověra „aby nás beránek nepokakal“).

Modré pondělí – pochází od barvy výzdoby v kostelích. Na modré pondělí by se nemělo pracovat, obléknout si můžeme něco modrého.

Šedé úterý – má název podle pavučin, které by se měly vymést z domu. Bylo dnem velkého úklidu.

Škaredá středa – vymetaly se komíny a podávalo „škaredé jídlo“ (např. trhanec, bramborák nebo zelňáky). Pověra říká, že nikdo by se neměl tvářit „škaredě“, protože kdo se tento den mračí, bude se mračit celý rok.

Zelený čtvrtek – pekly se jidáše, jíst se mělo něco zeleného, tradičně to byly pokrmy se zelím nebo se špenátem. Zelený čtvrtek je dnem odpuštění, lidé by se proto neměli hádat.

Velký pátek – je dnem ticha, umlkají i zvony (podle pověsti odlétají do Říma a vrací se na Bílou sobotu). Nemělo by se pracovat, ale také by si nikdo neměl nic půjčovat nebo přijímat darem. Podle pověry na Velký pátek se otevírají skály a sklepy s poklady, kdo se však nechá příliš okouzlit, zůstane se zlatem celý rok uvězněn.

Bílá sobota – je dnem světla. Peče se mazanec, beránek, zdobí se vajíčka. Končí čtyřicetidenní půst. Podle tradice by se mělo bílit a také vymést stavení novým koštětem.

Boží hod velikonoční – Velikonoční neděle – podle tradice je dnem hostin v kruhu rodinném.

Velikonoční pondělí – chodilo se na koledu, v českých krajích chlapci obcházeli domy s pomlázkou, která by měla být upletená z mladých vrbových proutků. Šlehání mělo omladit

ženy a dívky a zajistit jim zdraví. Za koledu a vyšlehání děvčata vázala chlapcům na pomlázku pentličky a darovala jim kraslice. Součástí bylo i polévání vodou nebo vodou s voňavkou. Vařená vajíčka také patří k základním pokrmům na Velikonoční pondělí.

Jako základní seznámení přečteme dětem alespoň „Velikonoční pohádku o zajíčkovi Kuliferdovi“, kde jsou tyto tradice uvedené: <http://elmavia.cz/74> .

2/Hovořit budeme o přípravách na svátky, jejichž součástí je jarní úklid příbytků, výzdoba domu především pomocí zelených větvíček a malovaných vajíček – kraslic. Seznámíme se s předměty, které jsou s Velikonocemi spojeny: beránek, mazanec, kraslice, pomlázka, osení, řehtačky a další. Barvou Velikonoc je červená jako symbol nového života.

(Inspiraci můžeme čerpat na například na stránkách:

<http://www.milujivelikonoce.cz/cs/temata/show/zvyky/121-velikonocni-zvyky-a-tradice/>)

3/ Nezapomeneme seznámit děti s tím, že velikonoční svátky se slaví také ve světě a zmíníme některé zajímavé tradice – polévání dívek vodou nebo koupání v potoce, hledání dvanácti vajíček, které „ukryl“ zajíček, ťukání vajíčky o sebe, přehazování střechy domu vejcem – ochrana domu před bleskem, palačinkové úterý v Británii a další).

Předmatické představy

- 1/ zaměříme se na zrakovou diferenciaci – vyhledáváme shodné tvary, stejně ozdobené kraslice, objevujeme rozdíly mezi dvěma obrázky, hledáme stíny, můžeme ale také vyhledávat třeba stejná písmenka – upevňujeme dovednosti, které předcházejí čtení a psaní.
- 2/ na procházkách odhadujeme vzdálenosti – co je blíže nebo dále? Která cesta je kratší – delší?
- 3/ trvá užívání kvantifikátorů v běžné řeči (nikdo, všichni, každý atd) a také určování počtu (o jednu více nebo méně než), skládání obrázků z částí (puzzle případně rozstříhané obrázky).

Oblast řeči

- 1/ čteme příběhy s velikonoční tematikou (jeden z příběhů je v příloze). Necháme děti příběh vyprávět vlastními slovy, dbáme na správnou stavbu věty a na gramatickou stránku řeči.
- 2/ čteme dětem velikonoční říkanky a koledy – můžeme zařadit poslech, reprodukci, ale také doplňování slov. Dbáme na porozumění textu, proto vysvětlujeme dětem neznámá slova (smysl slov vymrskám, vyplatím, kropenatá, pentlička, nůše, lán):

Pomlázka

Upletl jsem pomlázku,
je hezčí než z obrázku,
všechny holky, které znám,
navštívím a vymrskám,
než mi dají vajíčko,
vyplatím je maličko.

Kraslice

Kropenatá slepička
snesla bílá vajíčka,
obarvím je, vymaluji,
všechny chlapce podaruji,
pentličky si nastříhám,
na pomlázku jim je dám.

Zajíčková koleda (Josef Kožíšek)

Hody, hody doprovody,
já jsem malý zajíček,
utíkal jsem podle vody,
nesl košík vajíček.

Na dvorečku za potokem
mám já strýčka králíčka,
tomu nosím každým rokem,
malovaná vajíčka.

Potkala mě koroptvička,
chtěla jedno červené,
že mi dá lán jetelíčka
a já říkal: Ne, ne, ne.

Hody, hody, doprovody,
já jsem malý zajíček,
dojdu-li tam bez nehody,
dám mu kopu vajíček.

4/ Trvá sluchová analýza a syntéza: rozložíme slovo na jednotlivé hlásky, děti odhadují, jaké slovo slyšely – „Z-A-J-Í-C“. Necháme děti zkoušet rozklad slov a tvořit hádanky pro rodiče a sourozence (získávání vědomostí, které předcházejí čtení a psaní).

Rozvoj estetického vnímání

1/ Barvíme s dětmi vajíčka – zvolíme libovolnou techniku – vyfouknuté vajíčko na špejli můžeme barvit temperami, je možné barvit přírodními materiály (použijeme např. cibulové slupky, zelné listy)

2/ Zdobíme vystřižená papírová vajíčka – zkoušíme netradiční techniky (např. otiskem do holící pěny – pěnu nastříkáme na podložku, na pěnu nakapeme barvu, špejlí lehce promícháme a otiskneme vystřižený tvar, poté zbytek pěny očistíme. Nebo zvolíme zapouštění barev do vlhkého podkladu, případně sypání potravinovými barvami obarvené soli na vlhký podklad a další). Do takto připraveného podkladu můžeme ještě kreslit tuší nebo černým fixem – zajíčka, beránka, sluníčko, kytičky nebo třeba i zážitek z Velikonoc podle chuti i velikosti zvoleného tvaru, případně použijeme papírovou krasličku jako tělo zajíčka nebo slepičky a dokreslíme.

3/ Zpíváme jarní písničky, ale také známé velikonoční koledy (např. „Slepička běhá po dvoře, vajíčko se koule v komoře. Slepička kdák, vajíčko křáp, máte mi ho, paňmámo, dát“).

4/ Můžeme se podívat na příběh z Chaloupky na vršku „Jak se pomlázky ztratily“

<https://www.youtube.com/watch?v=nW7iVeLfuYc&t=32s>

Pracovní činnosti

1/ Zkoušíme různé techniky zdobení vyfouknutých vajíček nebo tvarů vystřižených z papíru. Zdobíme např. ubrouskovou technikou (vystříhneme motiv na ubrousku, odstraníme zbytečné vrstvy papíru z ubrousku – zůstává pouze jedna vrstva, zbylý kousek ubrousku nalepujeme ideálně ředěným herkulem), použít můžeme také lepení kousků provázků, dárkových stužek, slámy nebo vlny případně mozaiku z kousků látky nebo papíru, nebo zabalíme vajíčka do vlhkého barevného krepáku, případně použijeme některou další techniku podle možností i zájmu dětí.

2/ Pokud je možnost, můžeme zkusit s dětmi uplést pomlázku

3/ Necháme děti pomáhat s přípravami v domácnosti – pomoc při úklidu, úklid hraček a vlastních věcí, při pečení mazance a jidášků a podobně – rozvíjíme manipulační činnosti, umožňujeme učení prožitkem.

4/ hrajeme hru „Co se tady změnilo?“ – rozvíjí postřeh, ale také komunikaci, soustředění (dítě jde za dveře, druhá osoba v místnosti něco změní, dítě hádá)

5/ Trvá rozvoj sebeobslužných dovedností, zejména sebeobsluhy při oblékání, hygieně a stravování. Děti by již měly zvládnout jíst příborem, zvládat základní péči o vlastní věci (uklízet věci na místo, složit oblečení), umět zapínat knoflíky, zipy, oblékat a svlékat tričko přes hlavu, učíme je vázat kličku.

Trvají dlouhodobé úkoly na pobyt venku:

Pozorujeme znaky jara – změny počasí a s tím spojenou změnu našeho oblékání, mění se činnosti, které venku děláme. Častěji slyšíme zpívat ptáky a také začínají bzučet včelky, mouchy, najít můžeme mravence a další hmyz. Sledujeme, kdy se vrátí vlaštovky, kdy uvidíme první včelky atd. Pozorujeme přírodu – první jarní květiny si prohlédneme, pojmenujeme, pozorujeme pupeny na stromech a první listy, kvetoucí stromy a keře – pozorujeme alespoň šípek, ovocné stromy, ukážeme si kočky.

V pracovních sešitě „Svět“ se hodí vypracovat strana 17, „Zdravá školka“ str. 14

VELIKONOČNÍ POHÁDKA

Jednou, když se jarní sluníčko rozhodlo polechtat poupata sněženek, podbělu a prvosenek, aby udělalo krásně rozkvetlý a voňavý předvelikonoční den, rozhodla se slepička Tonička vyjít si na procházku. Přes dvorek a louku došla až k domečku, ve kterém bydlela stará babička, jejich hospodyně, která jim každé ráno sypala zmrávka a hezky se o ně starala. Najednou Toničku napadlo, že se vlastně ještě nikdy nebyla u babičky podívat. Vyskočila na okenní římsu, aby mohla dovnitř nahlédnout alespoň oknem.

„Páni!“ vykřikla údivem. Babička zrovna malovala vajíčka. „Proč to jenom dělá?“ zamyslela se. Znovu se pozorně podívala a viděla, že babička maluje na žlutá vajíčka červené kytičky, zelená vajíčka zdobí puntíky a proužky a některá bílá vyfouklá vejce dokonce opatrně vyřezává, že teď vypadají jako krajková.

„To je nádhera!“ začepýřila se a rychle seskočila dolů. Přitom usilovně přemýšlela, jak to udělat, aby uměla snášet takováhle barevná vajíčka.

„To jistě žádná jiná slepička neumí,“ pomyslela si a rychle odběhla na louku. Rozhodla se totiž, že zkusí snést

květované vajíčko. Celý den zobala jen a jen žluté květy podbělu a moc se těšila na květované vajíčko.

Večer to na ni přišlo. Vajíčko se hlásilo na svět, a tak rychle utíkala do kurníku, aby ho opatrně snesla do proutěné ošatky. „Kokokokokokodák!“ a vajíčko bylo venku. Tonička na něj překvapeně zírala. „Jak to, že je zase jen bílé?“

Byla zklamaná, ale nevzdávala to. Druhý den jedla jen zelené listy, zelenou travu a zelené stonky a těšila se na zelené vajíčko. Večer zase rychle pospíchala do kurníku.

„Kokokokokokodák!“ a další vajíčko bylo na světě, jenomže zase bílé.

„To není možné! Kde dělám chybu?“ přemýšlela Tonička a chodila po dvorečku s křídly založenými za zády.

Najednou před sebou spatřila žízalu.

„To je ono!“ zaradovala se a rychle ji sezobla. Dostala totiž skvělý nápad.

„Když budu jíst jen žízaly, musím přece snést krajkové vajíčko, protože žízaly ho skrz na skrz provrtají!“

slepičce Toničko

Nápad to byl skutečně skvělý, ale když se Tonička večer nedočkavě hmula do kurníku, aby se z něj ozvalo její hlasité „Kokokokokokodák!“, byla opět moc zklamaná.

Málem by se jí v oku vyloupala malá slza, ale do kurníku vešla babička, aby posbírala vajíčka. Opatrně je vkládala do proutěného košíku, a když sáhla do Toniččiny ošatky, zaradovala se: „Toničko, ty moje nejmilejší slepičko! Jedině ty umíš snášet ta nejbělejší vajíčka! Ještě že tě mám.“

Od toho dne byla na sebe Tonička hrdá a už nikdy nechtěla snášet barevná vajíčka.

Kuřátko

Mezi námi kuřátky –
nejradši jsem za vrátky!
Pípám, zobu, jdu si hrát...
Jinde není o co stát.

Pomlázka

Hanko, uteč, mašle vlají,
pomlázka tě nemine.
Kluci zdálky zavýskají:
„Dej vajíčko jediné!“

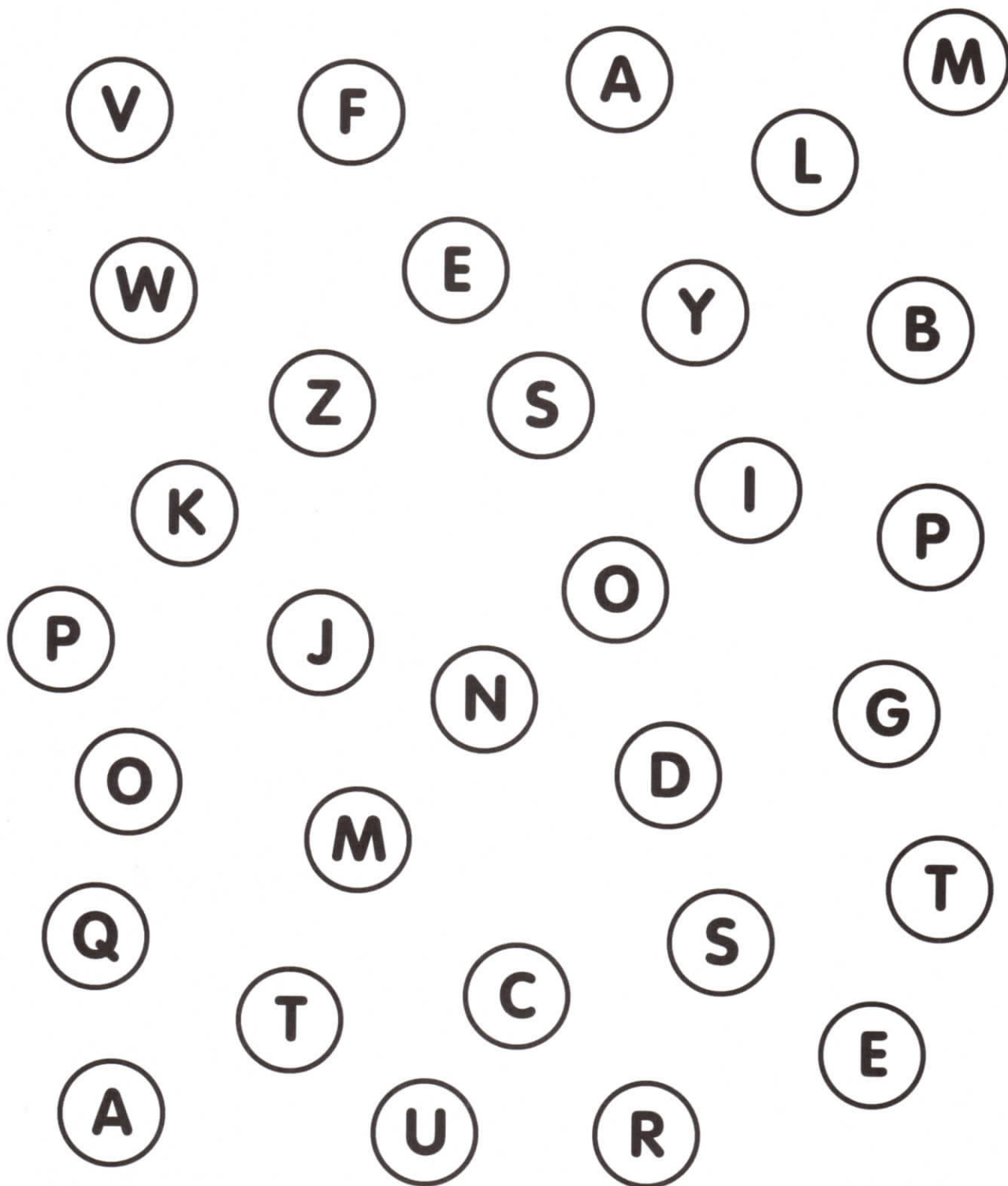
Hanka běží, neschová se –
pomlázka ji dohnala!
Když ji kluci vyšlehali,
pět vajíček rozdala.

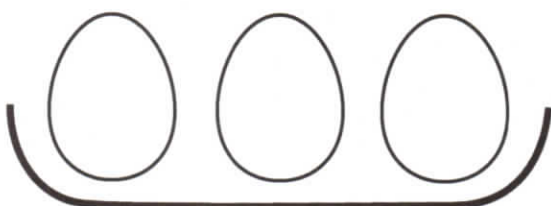
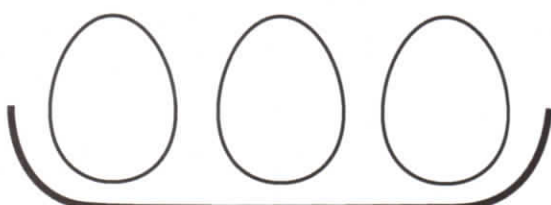
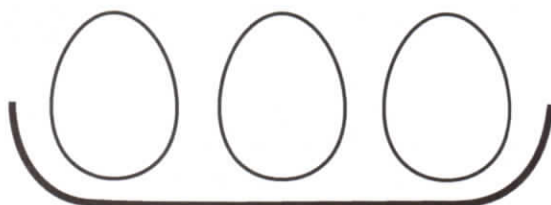
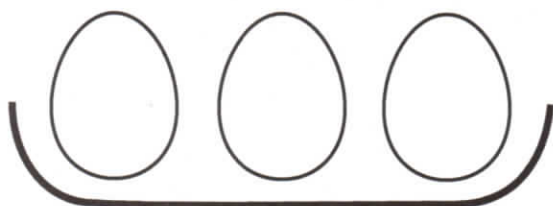
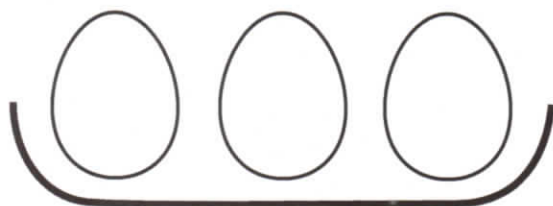
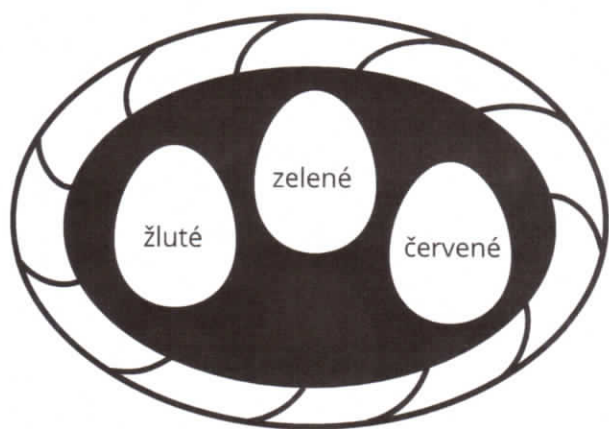
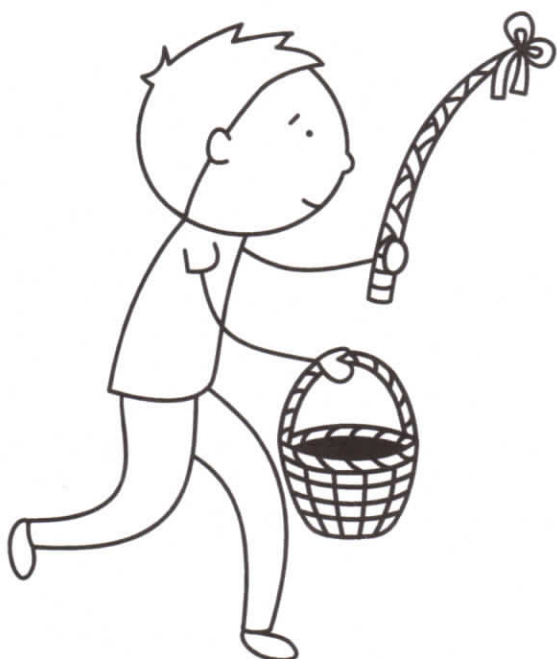
Nejprve urči, jaká písmenka jsou ve slově. Písmenka, která se nachází ve slově vybarvi. Poté vybarvené kroužky s písmenky spoj čarou a utvoř slovo Velikonoce. Dbej na správné pořadí písmen.

VELIKONOCE

Kluk vykoledoval 3 barevná vajíčka: jedno žluté, jedno zelené a jedno červené. V jakém různém pořadí může kluk tyto vajíčka umístit do košíčku, aby měl pokaždé novou variantu? Všechny kombinace vajíček vybarvi a spočítej kolik si jich vymyslel.

Spoj k sobě poloviny kraslic, které na sebe navazují.

Každé slovo má svůj rytmus dlouhé a krátké slabiky. Přiřaď ke každému obrázku ten správný.
 Například: ko-šík = tečka čárka.

